

Да ли ће ОНР именовати градоначелника Брчког?

Пише: Метју Периш
среда, 17 децембар 2008 14:47

Тек су два мјесеца након локалних избора у БиХ, а чини се да је ОНР у опасности да поново "склизне" у своје старе диктаторске воде. Посљедње гласине из Брчког говоре да ће супервизор за Брчко именовати градоначелника овог града, умјесто да допусти да уобичајени коалициони преговори иду својим током између демократски изабраних представника бх. политичких странака. Ово ће довести до дубоко недемократског резултата и представља опасност политичкој стабилности у Брчком.

По Статуту Брчко дистрикта, градоначелника именује три петине одборника Скупштине Брчко дистрикта. Супервизор је једнострано наметнуо амандман на Статут у јуну 2008. године, којим је створио додатна два мјеста у Скупштини гарантована "националним мањинама". Ова два кандидата су изабрана један са 75, а други са 150 гласова, за разлику од просјека од по више од 2.000 гласова за других 29 чланова. Сада имамо 31 члана Скупштине, тако да је за избор градоначелника потребна подршка 19 одборника.

Ниједна партија нема ни приближну већину у Скупштини, а Влада дистрикта би требало да буде мултиетничка, како је било и у прошлом сазиву Скупштине. Због тога странке морају преговарати да формирају коалицију од 19 одборника, а у пракси коалициони партнери морају бити из више од једне етничке групе. Када се једном именује градоначелник, онда он именује друге чланове Владе, распоређујући именовања у складу са припадношћу коалицији која је формирана. На овај начин обезбијеђен је демократски баланс између политичких партија и етничких група у протекле четири године.

У теорији коалиција би требало да буде формирана, а градоначелник именован у року од 30 дана. У пракси, точкови босанске политике споро се окрећу. И након локалних избора 2004. године у Брчком, као и после општих избора 2006. године, требало је између три-четири мјесеца да се формирају мултиетничке коалиционе владе. Поредешти с тим искуствима, садашњи преговори о коалицији у Брчком одвијају се брзо. Преговори

Да ли ће ОНР именовати градоначелника Брчког?

Пише: Метју Периш

среда, 17 децембар 2008 14:47

између доминантних политичких партија у Брчком су добро одмакли и свима су познате двије могуће опције за стварање коалиције. Питање је сада која ће опција да превагне.

Због чега онда супервизор намјерава интервенцију да наметне свој избор за градоначелника? Постоји низ могућих разлога за овај радикални потез. Прво, супервизор се плаши формирања коалиције у којој ће СДС, као странка која је друга по резултату у Скупштини, имати доминантну улогу. Добро је позната резерва коју америчка влада има према СДС-у и могуће је да би супервизор доживио као срамоту чињеницу да СДС држи власт у Брчко дистрикту у исто вријеме док Стејт департмент чини све напоре да прикаже успјех у Брчком и оконча супервизију. Други разлог је лична антипатија неких људи из особља ОНР-а у Брчком према Мирсаду Ђапи, још актуелном градоначелнику из СДП-а. Ђапо је добио више гласова него други одборници у Скупштини, а обављао је дужност градоначелника у посљедње четири године. Међутим, постоји снажна лична аверзија према њему унутар зидова брчанског ОНР-а. Приједлог који ОНР зато разматра је да именују другог СДП-овог кандидата за градоначелника, некога са мање подршке међу бирачима који би због тога више зависио од СДП-овог кандидата за градоначелника, некога са мање подршке међу бирачима који би због тога више зависио од СДП-ове централе која жели да контролише Брчко због својих интереса, Ђапо би тако био срезан, а локална политика потцијењена.

И коначно, супервизор за Брчко је можда једноставно нестрпљив и лоше нарави. Недавно је казнио цијелу Владу јер је седам дана каснила с усвајањем буџета, а казнио је и цијелу Скупштину јер је 19 дана каснила с именовањем члана Изборне комисије. Прошле године је суспендовао плате цијелој Влади и Скупштини јер се, према његовом виђењу, недопустиво каснило с усвајањем буџета (иако је ранијих година усвајање било много успореније). Он изгледа мисли да су глобе, кажњавања и наметања издувни вентил за сваку његову ситну фрустрацију, кад год босанска, често комплексна политика и млада демократија нису по његовом укусу.

Међутим, основна замјерка интервенцији супервизора је да би такав потез био дубоко недемократски и чак илегалан. Политичари у Брчком су потпуно способни да дођу до сопственог компромиса, нешто што је основна премиса било којег модерног и демократског политичког система. Треба их пустити да тако и ураде. То може узети одређено вријеме у вишестраначком систему, али међународној заједници не би требало допустити да узурпира овај процес и на тај начин ускрати људе у БиХ за људска права која се подразумијевају у готово свакој другој земљи у Европи. Ако ОНР наметне градоначелника, то ће подрити демократски процес у којем су учествовали грађани Брчког, чинећи тако њихове гласове неважнима. Сваки покушај ОНР-а да се умијеша у демократске преговоре личиће на колонијализам. То ће учинити босанску политику још комплекснијом и може узроковати трајну штету једном када ОНР оде. У

Да ли ће ОНР именовати градоначелника Брчког?

Пише: Метју Периш

среда, 17 децембар 2008 14:47

овој фази свог постојања ОНР би требало да ОНРабри локалну политичку сарадњу, а не да је преухитри. Штавише, ако градоначелника наметне ОНР, и цијела Влада ће морати бити наметнута јер у противном градоначелникова позиција може лако постати субјект непотизма, корупције и мрачних политичких калкулација. Неспутан потребом да формира коалицију, градоначелник би могао постати мали диктатор, којега не обавезује ни законски оквир, нити би одговарао гласачима. Брчко би било лансирано назад у 1999. годину, када је супервизор именовано све чланове прве владе прије него што су тамо икада одржани избори. И то све у исто вријеме када супервизор говори свијету да је Брчко дистрикт велики успјех.

Креатори Брчког никада нису намјеравали да оно постане колонија. Оно је требало да буде примјер успјешне локалне самоуправе. Коначна одлука Арбитражног трибунала за Брчко није дала моћ супервизору да мимоиђе фер демократске процедуре, али је управо то начин на који је супервизор одабрао да користи своја овлаштења. То само указује на опасности давања неограничених законских овлаштења необузданим страним званичницима: она су подложна страшним злоупотребама. Шта ако супервизор именује градоначелника који није у стању да ради тај посао? Шта ако народ не жели тог градоначелника? Они немају права жалбе; они се не могу обратити Суду; они немају начин да пруже отпор и морају се покорити вољи колонијалног газде. Остатак међународне заједнице ћутке посматра ове злоупотребе, а то је додатна срамота. Вријеме је да људи у БиХ узму назад контролу над земљом из руку неодговорних странаца.

(Метју Периш је бивши шеф правног одељења ОНР-а у Брчко дистрикту: текст је објављен у бањалучким "Независним новинама" 15.12.2008. године)